

Media: ΤΑ ΝΕΑ
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Page: 1,52

Published at: 28-01-2023

Author: **Surface:** 948.99 cm² **Circulation:** 24590

Subjects:

**ΝΤΙΜΙΤΑΡ
ΜΠΕΤΣΕΦ**

*Διευθυντής
Ινστιτούτου
Ευρωπαϊκής
Πολιτικής*

Σ. 52

Ο Ντιμίταρ Μπέτσεφ γεννήθηκε στη Σόφια το 1975 και σπούδασε Διεθνείς Σχέσεις στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Είναι συνεργάτης του Atlantic Council στην Ουάσινγκτον και διευθυντής του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκής Πολιτικής, μιας ομάδας σκέψης με έδρα τη Σόφια. Μέχρι σήμερα έχει δημοσιεύσει αναλύσεις σχετικά με τις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, την πολιτική της Τουρκίας και των Βαλκανίων, τη ρωσική εξωτερική πολιτική και την ενεργειακή ασφάλεια. Το βιβλίο του «Rival Power», για παράδειγμα, από το Yale University Press το 2017 διερευνά τον ρόλο της Ρωσίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Βαλκάνια, Ελλάδα, Κύπρο και Τουρκία). Στο βιβλίο του «Η Τουρκία του Ερντογάν», που κυκλοφόρησε πρόσφατα στα ελληνικά (εκδ. Πατάκη, μτφ. Σώτη Τριανταφύλλου), ερμηνεύει πώς η Τουρκία έχασε την ευρωπαϊκή της προοπτική και υπέκυψε στην αυταρχική πολιτική. Αν και επικεντρώνεται στην εικόνα του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, εμβαθύνει στην κουλτούρα που επέτρεψε τη δημιουργία του σημερινού προσωποπαγούς καθεστώτος, όπως λέει στη συνέντευξή μας. Ο Bechen προσπαθεί να καταλάβει τι συνέβη: πώς η Τουρκία απομακρύνθηκε από την Ευρώπη και γύρισε την πλάτη της στη δημοκρατία και στο κοσμικό κράτος; Ποιον ρόλο έπαιξε το λεγόμενο «κεραμικό κατεστημένο»;

Η άνοδος του Ερντογάν στην εξουσία, στις αρχές της δεκαετίας του 2000, είχε συνδεθεί με το «άνοιγμα» της τουρκικής οικονομίας και τη φιλελευθεροποίηση. Τι άλλαξε στο μεσοδιάστημα;

Όλο το πολιτικό σύστημα της Τουρκίας πήρε μια κατεύθυνση μη φιλελεύθερη στη δεκαετία του 2010. Ο ευνοιοκρατικός καπιταλισμός (crony capitalism), εξάλλου, ήταν ένα από τα χαρακτηριστικά του προσωποπαγούς καθεστώτος που έστησε ο Ερντογάν. Κι ύστερα, ως πρόεδρος αναμειγνυόταν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για μακροοικονομικά ζητήματα – π.χ. για τη νομισματική πολιτική – διαβρώνοντας την ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας.

Ποια είναι η πολιτική και κοινωνική κουλτούρα πάνω στην οποία «έχτισε» ο Ερντογάν;

Αντλεί στοιχεία από το πολιτικό Ισλάμ και τον τουρκικό εθνικισμό, καθώς και από τη λατρεία του ισχυρού ηγέτη και του ισχυρού κράτους. Ορισμένες από τις ιδέες του έχουν οριστεί απίχσιση πέραν του παραδοσιακού ακροατηρίου του ΑΚΡ, το οποίο έτσι κι αλλιώς συρρικνώνεται

Ντιμίταρ Μπέτσεφ

«Και χωρίς τον Ερντογάν, θα υπάρχει λαϊκισμός»

Ο διευθυντής του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκής Πολιτικής της Σόφιας μιλάει για την απομάκρυνση της Τουρκίας από την Ευρώπη και τον εγκλωβισμό της στον αυταρχισμό του «ισχυρού ηγέτη»

Το βιβλίο του Ντιμίταρ Μπέτσεφ «Η Τουρκία του Ερντογάν: Πώς μια χώρα απομακρύνθηκε από τη Δημοκρατία και από τη Δύση» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη σε μετάφραση Σώτης Τριανταφύλλου

ραγαδία και τώρα έχει πέσει στο περίπου 25%.

Ποιες είναι οι βασικές πεποιθήσεις των αντιπάλων του Ερντογάν; Πιστεύετε ότι «χωρίς τον Ερντογάν δεν υπάρχει λαϊκισμός» στην Τουρκία;

Σαφώς όχι. Ο λαϊκισμός είναι βαθιά ριζωμένος στην τουρκική πολιτική, βρισκόταν εκεί πριν καν αναδυθεί ο Ερντογάν ως ηγέτης. Οποιοσδήποτε έρθει στη συνέχεια θα ευνοήσει εξίσου τον λαϊκισμό – είτε αυτός κατευθύνεται εναντίον της τωρινής ελίτ είτε εναντίον των «εξωτερικών δυνάμεων» που δόθηκαν επιθυμούν να περιορίσουν την άνοδο της Τουρκίας στην παγκόσμια σκηνή.

Κατάρ, Αφρική, Κίνα. Τι είδους συμμαχίες επιδιώκει ο Ερντογάν ώστε να προωθήσει τα εθνικά συμφέροντα της χώρας του;

Το Κατάρ – και πιθανότατα οι ελίτ στη Δυτική Λιβύη – είναι οι μόνοι σύμμαχοί του στη Μέση Ανατολή. Οι σχέσεις με τις άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών δυνάμεων της Σαουδικής Αραβίας και του Ιράν, βασίζονται κατά κύριο λόγο σε οικονομικές συναλλαγές. Το ίδιο ισχύει για την Κίνα. Κατά τ' άλλα, σύμμαχοι της Τουρκίας είναι το Αζερμπαϊτζάν και η κατεχόμενη Κύπρος. Το παλιό αξίωμα «ο μόνος φίλος του Τούρκου είναι ένας άλλος Τούρκος» διαμορφώνει ακόμη και σήμερα τη χάρση πολιτικών, παρά την επιμονή του ΑΚΡ στη μουσουλμανική αλληλεγγύη.

Πιστεύετε ότι η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας είναι χαμένη μια για πάντα εξαιτίας των αυταρχικών πολιτικών του Ερντογάν;

Η ένταξη στην ΕΕ ναι, αν και η Γαλλία μαζί με την Κύπρο είχαν «εξουδετερώσει» την προοπτική ήδη το 2006-2007, πριν ο Ερντογάν στραφεί στον αυταρχισμό. Άλλες μορφές ολοκλήρωσης, ωστόσο, όπως η εμβάθυνση της Τελωνειακής Ένωσης ή η νέοκοπη Ευρωπαϊκή Πολιτική

Κοινότητα – ως περιμένουμε τι μπορεί να βγει από αυτή – βρίσκονται ακόμη πάνω στο τραπέζι.

Τι αναμένετε στο επίπεδο των ελληνοτουρκικών σχέσεων και της αντίστοιχης έντασης, με δεδομένο ότι και οι δύο χώρες έχουμε εκλογές;

Ο,τι συμβαίνει μέχρι τώρα: μια «ελεγχόμενη σύγκρουση». Ο Ερντογάν δεν μπορεί να φανεί αδύναμος, αλλά δεν θα στοιχημάτιζα ότι είναι έτοιμος να κλιμακώσει. Οι εκλογές δεν κερδίζονται ή χάνονται εξαιτίας της εξωτερικής πολιτικής.

Ποιοι μπορεί να είναι, λοιπόν, οι αποφασιστικοί παράγοντες για την επανεκλογή του Ερντογάν;

Τα οικονομικά μέτρα που παίρνει για να ενισχύσει το εισόδημα των Τούρκων και να περιορίσει τις επιπτώσεις του πληθωρισμού. Οι υποσχέσεις ότι θα «ξεφορτωθεί» τους σύρους πρόσφυγες και η π διπλωματία των ίσων αποστάσεων απέναντι σε Δύση και Ρωσία. Η καταναλωτική μανία που επικρατεί στην Τουρκία μπορεί να είναι το κλειδί για την επανεκλογή του. Αλλά ίσως αποδειχθεί ρίσκο μελλοντικά καθώς η οικονομία δεν είναι στο καλύτερο επίπεδο. Ο πληθωρισμός διαβρώνει το βιοτικό επίπεδο και συμπέζει τις επενδύσεις. Εάν ο Ερντογάν χάσει – πράγμα το οποίο προσωπικά δεν θεωρώ πιθανό –, ο διάδοχός του θα κληρονομήσει τεράστια προβλήματα, τα οποία θα υπονομεύσουν τη θέση του.

Ποια ήταν η πρώτη εντύπωσή σας όταν είδατε το εξώφυλλο του περιοδικού «Economist», όπου η Τουρκία φερόταν στο χείλος της δικτατορίας;

Κατ' αρχάς να πω ότι πρόκειται για ένα πολύ καλό αφιέρωμα σχετικά με την Τουρκία. Η «δικτατορία» είναι ίσως πολύ δυνατή λέξη. Σίγουρα υπάρχει η δραχίωση του «νόμου του Ερντογάν».

Είπε

Ο λαϊκισμός είναι βαθιά ριζωμένος στην τουρκική πολιτική, βρισκόταν εκεί πριν καν αναδυθεί ο Ερντογάν ως ηγέτης. Οποιοσδήποτε έρθει στη συνέχεια θα ευνοήσει εξίσου τον λαϊκισμό – είτε αυτός κατευθύνεται εναντίον της τωρινής ελίτ είτε εναντίον των «εξωτερικών δυνάμεων» που δόθηκαν επιθυμούν να περιορίσουν την άνοδο της Τουρκίας στην παγκόσμια σκηνή